

Cirkulärnr: 1992:163
Diariernr: 1992:2931
Handläggare: Bernt Öberg
Avdsek: AK ÄldreIfo
Datum: 1992-11-10
Mottagare: Socialnämnden
Sociala distriktsnämnden
Kommundelsnämnden
Rubrik: Avgifter för hemtjänst till pensionärer

Avgifter för hemtjänst till pensionärer

Kommunförbundets rekommendation om avgifter för "hemhjälp" till pensionärer i cirkulär 81.158 upphör att gälla fr o m 1993-01-01. Med utgångspunkt från nämnda rekommendation, har förbundet årligen till år 1990/91 gett förslag om hur taxorna kan anpassas till bl a förändrade folkpensioner och ändrade skattebestämmelser.

Ett skäl för att upphöra med rekommendationen är att regeringen nyligen beslutat föreslå riksdagen (proposition 1992/93:129) att ändra nu gällande regler som styr kommunernas uttag av avgifter inom äldre- och handikappomsorgen. Dessa ändringar föreslås träda i kraft 1993-01-01.

Enligt förslaget i propositionen ges kommunerna goda förutsättningar att själva bedriva avgiftspolitik. Kommunerna får nämligen stor frihet att själva välja system för avgifter.

Förbundet har i cirkulär 1992:158 - som tillställdes kommunerna 1992-11-03 - gett en utförligare information om regeringens förslag till riksdagen om nya avgifter inom äldre- och handikappomsorgen. Ytterligare information kring dessa frågor kommer förbundet att ge efter det att riksdagen i mitten av december beslutat i avgiftsfrågan.

Från och med 1991 har det blivit väsentligt svårare att anpassa taxorna till ändrade skatteregler. Detta beror i sin tur på att det gamla begreppet taxerad inkomst inte längre finns. Inkomsterna uppdelas nämligen numera i tre olika inkomstslag. De tre inkomstslagen är tjänst, näringsverksamhet och kapital. Detta förhållande utgör ännu ett skäl till att frågan om att upphöra med avgiftsrekommendationen aktualiserades.

Inom förbundet pågår för närvarande ett arbete med en skrift som avser att vara en vägledning för kommunerna vid konstruktion av olika taxestystem inom den kommunala äldre- och handikappomsorgen. Vi räknar med att skriften skall vara klar under första kvartalet 1993.

Förbundet gjorde 1991 förfrågan hos kommunerna om deras avgiftstaxor för hemtjänst. Av svaren framgick att inkomstrelaterade taxor fortfarande dominerar i landets kommuner.

Totalt var det 189 kommuner som hade inkomstrelaterade avgiftstaxor, dvs 66 procent av kommunerna. Av dessa 189 kommuner var det 151 (53 %) som hade såväl inkomstrelaterad som nivårelaterad taxa (dvs taxa med omsorgsnivåer). Övriga kommuner med inkomstrelaterad taxa - 38 kommuner (13 %) - tillämpade inkomstrelaterad taxa utan omsorgsnivåer.

Enhetstaxa - dvs taxa som inte är inkomstrelaterad - tillämpades i 95 kommuner (34 %).

Att förbundets rekommendation i cirkulär 81.158 upphör att gälla 1993-01-01 utgör inte något hinder för kommunen att fortsätta att använda sig av de taxor eller taxemodellen och de tillämpningsanvisningar som finns i cirkulär 1991:182, som innehåller de senaste exemplen på hur taxan kan användas vid avgiftsuttag inom hemtjänsten.

Kommun som under 1993 vill använda sig av ovannämnda taxor eller taxemodellen kan således fortfarande utgå från inkomst enligt 1991 års taxering (statlig), dvs från 1990 års

inkomst. Det innebär att kommunen väljer att avstå från att höja avgifterna och behålla taxan som den är återgiven i cirkuläret.

Om kommunen vill öka intäkterna av hemtjänstavgifterna kan beslut tas om en viss procentuell höjning av månadsavgifterna i de olika inkomstklasserna 1 - 14 och därmed också i de tre omsorgsnivåerna låg, medel och hög nivå.

Möjlighet finns också att utgå ifrån 1991 års inkomst (1992 års taxering). Det bör dock uppmärksammas att för inkomståret 1991 blev det stora ändringar i skattelagstiftningen. Som tidigare nämnts delas inkomsterna sedan dess upp i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital. Ett stort problem är då att begreppet taxerad inkomst inte längre finns.

Om man väljer ovannämnda modell, dvs grundar avgifterna på inkomsterna under år 1991 blir den avgiftsgrundande inkomsten taxerad förvärvsinkomst samt nettoinkomst av kapital (dvs summan av inkomst av tjänst + inkomst av näringsverksamhet + överskott av kapital - underskott av kapital) för inkomståret 1991 (1992 års taxering).

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Äldre-, individ- och familjeomsorg

Karl-Axel Johansson

Bernt Öberg